

सार्थकम् मम जीवनम्

अद्य मकं सुन्दरं दीनं आसीत्। दृश्यः अतीव
 वृष्टिशशीत्। वृद्धः हरितवर्गेण बहवः पुष्पेण सुन्दरेण
 अतिष्ठत्। श्रुतिः सुगन्तपूरितं अभवत्। सर्वे विद्याल
 यः अद्य न प्रवर्तन्ति स्म। शमः नाम बालकः
 सन्तोषेण तस्य गृहं निष्ठति स्म। सः प्रकृत्याः
 सौन्दर्यं पश्य तस्य गृहं निष्ठति स्म। सः नव
 कक्ष्यां पठति। सः पठनं न समर्थतः आसीत्।
 तत् कारणेन तस्य माता अद्यापिकां च प्रति
 दिनं शमं प्रति शकारं अपृच्छत्। शमस्य माता
 पश्चात् ~~सुखम्~~ सुखान् बहिः पश्यतिष्ठति शमं
 वृश्य अवदत्। नवं वापिज्यशालायां गमिष्य
 अन्यं शाकं क्रिणातु। मातस्य वचनं श्रुत्वा
 शमः सन्तोषेण वापिज्यशालायां अगच्छत्।
 तस्य गृहम् मकं नद्यायाः समीपं आसीत्।
 वृष्टिं कारणेन प्रकृति सुन्दरं अभवत्। पशन्तु
 नद्याः शयानकरूपं आसीत्। कलकलेन
 प्रवहति नदि तस्मिन् समये अति श्रीकरं
 ण प्रचलति स्म। तत् नदिं वृष्टुं शमः बिब
 नितवान् आसीत्। सः नद्यां कस्य मार्गेण

(Note: This page will be scanned to publish the article in schoolwiki. So, Write neatly. Don't fold paper. Don't write overleaf.)

पारस्मि इति अचिन्तयत्। स तत् समर्थं तस्मात्कम्
सः नद्यां त्रकं दृशतः। अत्रस्थत्। दृशतः पश्य समः
तत् समर्थं न ~~च~~ चलनितवान्। किन्तु सः
तत् दृशतः श्वायं अयायं अचिन्तयत्। तस्य मनस
त्रकं अयायं आगतितवान्। सः नद्यायाः समीपं
निष्ठः नाका अपश्यत्। सः नाकायां उपविष्ट
दृशतः दृष्टं पश्य समीपं आगतवान्। सः इति
कठिनं तत् बालं श्वायति श्म। श्मः
तत् बालं प्रथमं शुश्रूषा अकरोत्। मत्वे
तत् बालः बोधितवान् आसीत्। श्मः इति
अर्थेन क्षीणेन च तस्य बालं प्रति अपृच्छत्
त्वम् न आरोग्यप्रश्नम् आसीत् वा ?
बालः अपृच्छत् न आरोग्यप्रश्नम् आसीत्
धन्यवादः सहोदश। त्वं मम जीवन् श्वायति
श्म। त्वं नाम किं ? श्मः अवदत् अहं
श्मः। त्वं नाम किं ? श्मः नाम कृष्णः आसीत्। त्वं
नाम किं कृष्णः अवदत्। अहं श्मः। त्वं ~~ह~~
साकं अहं गमिष्यति। इति श्मः अवदत्। श्मः
कृष्णेन साकं मस्य गृहं अपृच्छत्। गृहं आग-

(Note: This page will be scanned to publish the article in schoolwiki. So, Write neatly. Don't fold paper. Don't write overleaf.)

तवान् शमं प्रति कृष्णः अवदत् "शम त्वं
मम गृहस्थं अन्तं गमिष्यति" इति
श्रुत्वा शमः कृष्णस्थं गृहं तिष्ठति। कृष्णः
तस्थं मातरं प्रति सर्वं सम्बवाणि अपृच्छत्।
तत् श्रुत्वा माता सकं अहारेण शमस्थं शमी
वं आगतवान्। शमं पश्य कृष्णस्थं माता अद्
भुतवति आसीत्। सा शमं प्रति अवदत्
"शम त्वं मम पुत्रस्थं जीवन् रक्षयति
शम। त्वं सकं पितृ पुत्रः आसीत्। मम न
अचिन्तयत् त्वं मम पुत्रस्थं सन्न रक्षतवम्
आसीत्। त्वं इदं उपकारं स्वीकृतुम्। अद्यापि
करथाः वचनं श्रुत्वा शमः सन्तोषितवान्
आसीत्। सः कृष्णं तस्थं मातरं प्रति
अपृच्छत् "धन्यवादः। अहं मम गृहं
गमिष्यति"। कृष्णः, तस्थं माता सन्तोषेण
प्रत्यवदत् "आम्। त्वमं वचनं गृहं पुनश्चि
अगमिष्यति"। शमः ससन्तोषेण वापिच्यं
शालायां सन्दर्शयति शमं। शाकानि क्रिणाति सः
सकं मद्युरपानीयं क्रिणाति सः। गृहस्थं शमीपं

(Note: This page will be scanned to publish the article in schoolwiki. So, Write neatly. Don't fold paper. Don't write overleaf).

सः सकं वृद्धो अवशयेन शयनं कर्तुं कारु
यश्य वृद्धस्य समीपं आगच्छत्। तत् वृद्धो
शमं प्रति अवदत्। 'पुत्र, अहं विपासितवति
आसीत्। त्वं हस्तौ तोयं वा ?'। शमः उक्त
वान्। 'आम्। इव मधुश्यामीयम् क्रिणातु।
मधुश्यामीयं यच्छंतः वृद्धा सन्तोषेण शमं
प्रति अवदत्। 'पुत्र, त्वं सकं सुन्दरहृदयस्य
उट्मा आसीत्। त्वं ईश्वरः अनुग्रहयति।
इति श्रुत्वा शमः मन्दहासेन तस्य गृहं
आगच्छत्। गृहं आगतः शमः तस्य मातस्य
समीपं आगच्छत्। सः अद्य कर्तुं सर्वं स
म्बवाणि मातरं प्रति अवदत्। तदा मी
सम्बवाणि श्रुत्वा माता शमं अभिस्मितव
आलिङ्गितवति च्युम्बितवति च आस्ताम्।
शमं प्रति तस्य माता अवदत्। 'मम पुत्र
त्वं मम इष्टपुत्रः आसीत्। अहं प्रतिदिनं
त्वं शकशति। क्षम्यताम् मम पुत्र। त्वं
सकं सुन्दरं पुत्रः आसीत्। मातस्य वचनं
श्रुत्वा शमः हर्षपुलकितः सन्तोषितः च

(Note: This page will be scanned to publish the article in schoolwiki. So, Write neatly. Don't fold paper. Don't write overleaf.)

आस्ताम् । सन्तोषेण शमस्य नयने अश्रूणि
सीता शः ~~अस्य~~ अद्य ससन्तोषितवान्
आसीत् । शः ~~म~~ तस्य मनसि अचिन्तयत्
' सार्थकम् मम जीवनम् ' ।

शार्थकम मीम जीवनात्

अद्य मकं सुन्दरं वीमं आसीत्। ह्यः जनी
व वृष्टिशसीत्। वृक्षः हरितवर्णेन बहवः पुष्पेण
सुन्दरेन अतिष्ठत्। श्रुमिः शुगन्तपूरितं भवन्तः अत्र
अर्धं विद्यान्तः अद्य न प्रवर्तन्ति स्म। शमः इति
बालकः असन्नीषेण तस्य गृहं तिष्ठति स्म। शः
प्रकृतस्य सन्दर्भं पश्य तस्य गृहं तिष्ठति
स्म। अत्र नव कक्षां पठति। यः पठन्
न अमर्थतः आसीत्। तत् कारणेन तस्य माता
अद्यापि च प्रति दिनं शमं प्रति शकारं
अपृच्छत्। अत्र शमस्य माता स्वः प्रभारं
गृहस्य बहिः पश्य तिष्ठति शमं दुष्टं
अवदत्। तं वाणिज्यशालाया गमिष्य
अल्पं शाकं क्रिणोतु। मांसस्य वचनं श्रुत्वा
शमः सन्नीषेण गृहस्य अत्र वाणिज्यशाला
यां गच्छति। अगच्छत्। तस्य गृहः मकं
नद्यायाः समिपं आसीत्। अनीव वृष्टि
कारणं स्वर्षं प्रकृति सुन्दरं अश्वत्। किञ्च
पश्यन्तु नद्याः अथनकस्वपनमासीत्। कल
कलनेन प्रवहति नद्यि तस्मिन्समये अति

श्रीकरणं प्रचलति स्मात्तं न किं दृष्टुं शमः
 विवर्तितवान् आसीत् । स नद्यां कश्चि माणं
 जेण पारन्ति इति अचिन्तयत् । तत् समयं तस्मा
 कम् सः नद्यां एकं दृष्टुं अदृष्टवान् । इदं
 पश्य शमः तत् अमर्यं न चालयत् । किन्तु
 सः तं दृष्टुं रक्षाय उपायं आलोचयित्
 अचिन्तयत् । तस्य मनसि एकं उपायं
 आसित् । सः नद्यायाः समीपं तिष्ठः नौकायां
 उपविष्टं दृष्टुं दृष्ट्वा समीपं आगतवान् । सः
 इति कठिनं तत् बालं रक्षयति स्मा शमः
 न तत् बालं प्रथमां परिपालयन् अकरोत्
 मन्तं तत् बालः तस्मै वीक्षितवान् आसीत्
 शमः इति श्रयेण तस्य बालं प्रति अपृच्छत्
 त्वं न आशयप्रश्नम् आसीत् वा ?
 बालः अपृच्छत् । न आशयप्रश्नम् आसीत्
 स्थानवाकं सदादहः । त्वं मम जिवन् रक्षयतिस्मै
 त्वं नाम किं ? शमः अवदत् । मम नाम श
 अहं शमः । त्वं नाम किं ? मम नामः
 कृष्णः । कृष्णः अवदत् । शमः अकरोत् । अहं

(Note: This page will be scanned to publish the article in schoolwiki. So, Write neatly. Don't fold paper. Don't write overleaf.)

त्वं गृहे साकं गमिष्यति इ इति च शमः
अवदत्। मम शमः कृष्णं साकं तस्य
गृहे अपृच्छत्। गृहे आगतवान् शमं
प्रति कृष्णः अवदत् 'सर्वं च शम
त्वम् गृहस्थे अन्ते च गमिष्यति। इति श्रुत्वा
शमः कृष्णस्य गृहे निष्कति। कृष्णः तस्य
मातरं प्रति सर्वं सम्भवं अपृच्छत् ततः
श्रुत्वा माता तस्य उपहारं च शमस्य
समीपं आगतवान्। शमः पश्य कृष्णस्य माता
अवश्रुतवति आसित्। सा शमं प्रति अवदत्
'शम! त्वं मम पुत्रस्य जीवन् रक्षयति स्म।
त्वं तस्य प्रियं पुत्रं अशुभं पुत्रः अस्ति। मम
पुत्रस्य जीवितम् मम च अविन्तयत्
त्वं मम पुत्रस्य रक्षन्वान् आसित्। मम
शकाशनां क्षम्यताम्। त्वम् इव उपकारं
स्वीकृष्वथ स्वीकृष्यन्तु। इ अद्यापिकायाः क्वचन
श्रुत्वा शमः शन्नापिब्रूतवान् आसीत्। अः
कृष्णः तस्य मातः च अपृच्छत् 'द्यन्य
वादः। इह मम गृहे गमिष्यति। मम

सं कृष्णः तस्य माता सन्तोषेण प्रथक्दा
'आम' इत्वं वयम् गृहे पुनरपि आगतिं
शमः सशन्तोषं कुर्वन्त्येव च नाविज्य
शालायां सन्दर्शयति शमः शाकानि क्रिणाति
सः तर्कं मधुरपानियं क्रिणाति शमः गृह
इत्येव समीपं सः तर्कं वृद्धा अवश्यं
न शयनं कर्तुं पश्य वृद्धस्य समीपं
अगच्छन्त। तन् वृद्धा शमं प्रति अवदन्
'पुत्र इह विधासितवति आसीत्। त्वं हस्तं
नीयं वा ?' शमः उत्तरान् 'आम' इदं
मधुरपानियम् क्रिणातु । मधुरपानियं यच्छ
तः वृद्धा सन्तोषेण शमं प्रति अवदन्
'पुत्र, त्वं तर्कं सुन्दरं वृक्षस्य इत्मा
आसीत् । इति श्रुत्वा शमः स मन्वसितं
तस्य गृहं आगच्छन्त । गृहं आगतः शमः
तस्य मातस्य समीपं आगच्छन्त । सः
सर्वं सम्यक् अद्य कर्तुं सर्वं सम्यक्
मातरं प्रति अवदन् । इति श्रुत्वा माता शमं
आलिङ्गितवति चम्बितवति च आसीत्

(Note: This page will be scanned to publish the article in schoolwiki. So, Write neatly. Don't fold paper. Don't write overleaf).